

Pastora Ansola Arsuaga
Elgoibar, Gipuzkoa
(1917-2009)

Aurkibidea

Biografia

Aiastia (San Migel) auzoko Olazarraga baserrian jaio zen. Aita Mendarokoa zuen, eta ama Olazarra bertakoa. Bizimodu gogorra tokatu zitzaion, gurasoak bera oso gaztea zela hil zitzaizkion eta. 18 urterekin ezkondu egin zen eta senarraren baserrira joan zen bizi izatera, Idotorbe (San Pedro) auzoko Otsorotxiki baserrira. Gerra denboran senarra hil zitzaion eta sei seme-alabarekin geratu zen. Gogor lan egin behar izan zuen bizimodua aurrera ateratzeko. Urte askoan alabaren tabernan (Untzonekuan) lan egin zuen.

Zintak

EGB-033

- **Proiektua:** Elgoibarko euskara
- **Elkarrizketatzailea(k):** Lodoso, Ainhoa
- **Data:** 1999-05-21
- **Iraupena:** 60 min
- **Euskarria:** Mini Disc
- **Kodifikatzailea:** Agirrebeña, Aintzane

Pasarteak

1. Bizimodu gogorra; gaztetatik guraso gabe

- **Erref:** EGB-033/002
- **Iraupena:** 0:01:40. **Hasi:** 00:01:15. **Bukatu:** 00:02:55
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

<p>Bizimodu gogorra izan du. Aita zortzi urte zituela hil zitzaion eta ama 14 urte zituenean. 18 urterekin ezkondu egin zen. Gerra-denboran senarra hil zitzaion. Sei seme-alaba izan zituzten, baina bat hil egin zitzaien.</p>

Transkripzioa

- Saso onian? Ez dakit saso onian jaixo nitzan. Zaharrena nitzan. Aitta hil jaten zortzi urtekin, ama hamalaurekin.
- Beronek zortzi zittula.
- Neuk zortzi nittuala aitta hil jaten ta ama hamalaurekin. Hamazortzi urtekin ezkondu nitzan, e!
- Gazte.
- E?
- Gazte, gazte.
- Gazterik, ezta? Pentzaizu gazterik ezkondu nitzan. Ta familixia atara dot aurrera. Hamazazpi urtekua zaharrena. Handik beherakuak geratu jatazen beste guztiak. Ta hamazazpi urtian alkarrekin bizi izen giñan. Gero gerratian, soldau eruan zebeñ, han gaixotu zan, hil jaten, goixan zerua ta behian lurra geratu nitzan.
- Ta oso gazte gaiñera.
- E?
- Osea, gazte, oso.
- Bai.
- Ta ze familixa zeukazun ordurako? Zenbat seme-alaba esan dozu? Seme-alabak.
- Seme-alabak? Ba, hiru seme, bat Ameriketan daukat.
- Ala, Ameriketan, e?
- Ameriketan daukat bat ta beste bat San Pedron dakat ta bestia hamen daukat ta alaba bat Azkoittixan ta bestia Elgoibarren.
- Bost.
- Bost.
- Ta bat hil in zan.
- Bat hil.
- Seigarrena.
- Seigarrena hil in zan.

2. San Migel auzoko Olazarra baserrian jaioa

- **Erref:** EGB-033/004
- **Iraupena:** 0:00:40. **Hasi:** 00:03:20. **Bukatu:** 00:04:00
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

<p>Izatez San Migel auzoko Olazarra baserrikoa den arren, gaur egun San Pedro auzoan bizi da. Aita Mendarokoa zen eta ama Olazarrakoa bertakoa.</p>

Transkripzioa

- Orduan zu ze zera, San Migeldarra ala San Pedrotarra?
- Oin San Pedrotarra. Lehen izetaz San Migelgua. Ni Olazarrakua. Olazarrakua. Hantxe jaixua. Ta aitta Mendarokua naban.
- Eta ama?
- Ama Olazarrakua.
- Ama Olazarrakua.
- Olazarrakua.
- Eta hain gazte ezkontzeko edo...

- Ezer ere [...] nitzan ta...
- Holaxe zan orduan? Holaxe orduan?
- Hamen, bai.

3. Frontea zortzi hilabetea etxetik gertu

- **Erref:** EGB-033/006
- **Iraupena:** 0:02:00. **Hasi:** 00:05:03. **Bukatu:** 00:07:03

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

<p>Gerra denborako bizipenak. Eibarko koinata eta haren familia etxean izan zituzten 13 hilabetez gerra denboran. Frontea zortzi hilabetea egon zen inguruetan eta ezin ziren inora mugitu. Arraten zauritutakoak beste aldera, Altzola aldera, jaisten zituzten. Soldaduak jateko eskean etortzen ziren eta eman egin behar.</p>

4. San Migeleko erromeria

- **Erref:** EGB-033/008
- **Iraupena:** 0:00:30. **Hasi:** 00:07:38. **Bukatu:** 00:08:08

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak
- Baserría » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

<p>San Migelen erromeria egoten zen San Migel egunean eta jai egunetan. Orduan, ezin izaten zen edozein egunetan jai hartu. Ezkondu ostean ere lan ugari izaten zuen aste eta jai.</p>

5. Gaztetako entretenimendua dantza-soltea

- **Erref:** EGB-033/012
- **Iraupena:** 0:01:00. **Hasi:** 00:13:43. **Bukatu:** 00:14:43

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:

Gazte-denboran jai eguna iristen zenean erromeria izaten zen euren entretenimendua. Dantza soltean egiten zuten; dantzarako zaletasun handia zuten. Goikone San Migel auzoko bertako soinujoleak jotzen zuen soinua.

6. Esne-partitzera etxez etxe eta Guardia Zibilen kuartelera

- **Erref:** EGB-033/014
- **Iraupena:** 0:01:55. **Hasi:** 00:16:28. **Bukatu:** 00:18:23
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera

Laburpena:

Goizean jaiki, behiak jetzi eta esneak astoan hartuta kalera jaisten zen esne-partitzera. Guardia Zibilen kuartelera ere joaten zen esnea eramatera. Guardia Zibilak erdaldunak ziren eta ozta-ozta ulertzen zuten elkar.

Transkripzioa

-Pastora: Esnia ere astuekin erun bihar kalera gaiñera, ez zera oingo moduan kotxiakin, kotxiakin jun ta kotxiakin etorri. Ai! Neretzat holakorik ez da izen.

-Ze izaten zan orduan, aber Pastora, kontaizu. Jaiki goizian...

-P: Jaiki goizian, kortara jun ta ganauak jatxi, ta ipini marmittak hamen ta esniak ipini zeretan, astuak lotu, norbera preparau ta ala!

-Plazara, merkatura.

-P: Bai.

-Beste lekukoa: Ta esniak partitzera.

-P: Esniak partitzera.

-Etxez etxe.

-P: Bai.

-Beste lekukoa: Bai, etxez etxe.

-P: Bai, kuartelian ibilitta nao ni esnia partitzen. Kuartelian. Elgoibarko kuartelian ere.

-Ta ze zian Guardia Zibilak?

-P: Guardia Zibilak, Guardia Zibilak.

-Ta ze zian euskaldunak ala erdaldunak?

-P: Bai, euskaldunak ez, e? Dana erdalduna.

-Ta zela ulertzen [zinaten]?

-P: Zela-hala moldatzen giñan. Ez dakit nik erderarik eta eskolarik.

-Beste lekukoa: Erderarik gitxi daki; oso gitxi.

-P: Enteniu in bai baiña kontestatzeko palta.

-Osea beti euskeraz zuk.

-P: Beti euskeraz, beti euskeraz. Geuk eitteko kapazidaria izan deun lekuan lana eitteko eskusarik ere sekula ez dou izen. Beti lanerako prest.

7. Baratzean aurrerapenik ez eta gogor lan egin behar

- **Erref:** EGB-033/015
- **Iraupena:** 0:01:34. **Hasi:** 00:18:23. **Bukatu:** 00:19:57
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak
- Baserria » Baserriko lanak » Lurra lantzea

Laburpena:

Baratzean aitzurra, area, goldea... erabiltzen ziren. Artoa eta garia egoten ziren lurak labratu egiten ziren. Lurra jaso egin behar izaten zen soro barrenetik eta horretarako karroak ere izaten zituzten. Ez zegoen gaur egungo aurrerapenik. Emakume gogorra izan da. Bazkalostean atseden txiki bat hartzen zuen, baina oso laburra.

8. Enkarguak egiteko diru justua

- **Erref:** EGB-033/016
- **Iraupena:** 0:01:10. **Hasi:** 00:19:57. **Bukatu:** 00:21:07

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Ekonomia eta industria » Langileen arteko harremana eta langile-mugimenduak

Laburpena:

Beti izan dute ganadua baserrian, baina ez asko. Ganaduei emateko pentsua behar izaten zen eta berak ez zuen pentsu asko erosteko dirurik. Enkarguak egiteko ere justuan izaten zuen dirua.

9. Alabaren tabernan (Unzon) lanean

- **Erref:** EGB-033/022
- **Iraupena:** 0:02:55. **Hasi:** 00:26:07. **Bukatu:** 00:29:02

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa
- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak

Laburpena:

<p>Pastora kalean bizi izan zen alabarekin urte askoan eta alabaren tabernan lan egiten zuen. Apopiloak egoten ziren tabernan. Tailerrak lekuz aldatu zirenean (kanpora joan zirenean) asko gutxitu zen jendea. Txikitoak edaten zituen jendeak. Aste erditik atzera afariak ere asko ematen ziren. Lan asko izaten zuten garai batean. Sukaldean lanean aritzen zen goizean goizetik. Egunean lapikoko desberdina jartzen zuen. Famatua zen orduan Unzoneko taberna.</p>

10. Ilargiaren eragina baratzeke kontuetan

- **Erref:** EGB-033/025
- **Iraupena:** 0:00:45. **Hasi:** 00:30:12. **Bukatu:** 00:30:57

Gaia(k):

- Natura » Meteorologia

Laburpena:

Ilargiak eragina omen du baratzeke kontuetarako. Ilbehera hazia ereiteko izaten da ona. Perejila edo letxuga ilberrian botaz gero askoz azkarrago goratzen dira.

11. Eguraldiaren aldaketa; lehen "bero garbia" egiten zuen

- **Erref:** EGB-033/026
- **Iraupena:** 0:01:50. **Hasi:** 00:30:57. **Bukatu:** 00:32:47

Gaia(k):

- Natura » Meteorologia

Laburpena:

<p>Baratzearentzat nolako eguraldia komeni den. Pastoraren errainak dio gerra pasatuz gero ez duela lehen egiten zuen "bero garbirik" egiten. Bere osaba batek esaten omen zuen gerra-denboran hegazkinekin atmosfera kutsatu zela. Eguraldiaren aldaketaren inguruko kontuak.</p>

12. Hondartza ez du gustuko, errekan estutasuna pasa zuelako

- **Erref:** EGB-033/027
- **Iraupena:** 0:02:25. **Hasi:** 00:32:47. **Bukatu:** 00:35:12

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Bainuak, errekek eta uretako jolasak
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Gertaera izugarriak eta ezbeharrak

Laburpena:

Gutxitan joan izan da hor zehar herriak ezagutzera. Beti inguruetan ibili izan da. Berak hartutako bainu bakarra "izerdi-bainua" dela dio. Hondartza ez zaio batere gustatzen, behin, erreka batean, "itto-pasadia" hartu omen zuen eta: bazkalostean, erreka inguruan laban egin eta uretara erori zen. Igerian ez zekien eta estutasuna pasatu zuen.

13. Karea lurrarentzat, zomorroak hiltzeko

- **Erref:** EGB-033/030
- **Iraupena:** 0:02:00. **Hasi:** 00:40:12. **Bukatu:** 00:42:12

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Baserria » Baserriko lanak » Lurra lantzea

Laburpena:

Baratzean gorrinaren kontrako botika botatzen da eta medikuek ondo garbituta ere hori ez dela kentzen esaten omen dute. Lehen baratzean ez zen botikarik erabiltzen. Ongarri modura simaurra eta karea (zomorroak hiltzeko) bakarrik erabiltzen ziren. Lurrarekin nahasten zen karea. Honen inguruko kontuak. Lehen askoz zomorro gutxiago egoten zen eta jenero hobe hartzen zen.

14. Sigmaren garrantzia Elgoibarren

- **Erref:** EGB-033/035
- **Iraupena:** 0:01:00. **Hasi:** 00:47:39. **Bukatu:** 00:48:39

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Beste lokal batzuk
- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Debabarreneko lantegiak

Laburpena:

Sigma lantegi garrantzitsua izan zen Elgoibarren. Sigma zegoenean goizetan sekulako jende-zarata egoten zen tabernan. Tabernentzat alde handia izan zen Sigma itxi zenean.

15. Soineko bakarra janzteko

- **Erref:** EGB-033/037
- **Iraupena:** 0:02:04. **Hasi:** 00:49:04. **Bukatu:** 00:51:08

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Gerratik itzulera

Laburpena:

<p>Gerraostean soinean janzteko arroparik ez eta Eibarrera joan ziren koinata eta biak soinekoren bate emango zietelakoan errazionamenduan. Arratsalde osoa zain egin eta gastatu egin zirela eta ezer gabe itzuli ziren etxera. Soineko bakarra eta hura apurtutakoan josi eta horrela ibiltzen ziren. Gaur egun nola aldatu den kontua. Oinetakoak ere apurtu arte erabiltzen ziren. Gaur egun jendea ondo bizi dela dio.</p>

16. Ameriketara joan zeneko kontuak

- **Erref:** EGB-033/039
- **Iraupena:** 0:03:55. **Hasi:** 00:52:18. **Bukatu:** 00:56:13

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak

Laburpena:

Ameriketan izanda dago bilobarekin semea bisitatzen. 18 ordu egin zituzten hegazkinean eta lehenbiziko aldia zuen. Hilabete egin zuten bertan. Bidaiaren inguruko kontuak.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-01-22

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com